A close-up photograph of an acoustic guitar, focusing on the body and neck. The guitar has a light-colored wood body with a dark fretboard and a decorative soundhole. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting foliage. The text is overlaid on the right side of the image.

Loof God met snarenspeel

Op Toonhoogte gitaarmethode

Laurine Jansen

Laurine Jansen (1983) is muziekdocent. Ze heeft jarenlange ervaring in het geven van muzieklessen aan leerlingen van alle leeftijden en niveaus.

Loof God met snarenspeel

Op Toonhoogte gitaarmethode

Laurine Jansen

Copyright ©	Oktober 2022 Laurine Jansen
Auteur	Laurine Jansen
Website	www.muzeekpraktijkvivo.nl
Foto's	Rik Jansen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Inleiding

Leuk dat je deze lesmethode voor gitaar gaat gebruiken!

Je kunt deze methode gebruiken als je wilt beginnen met gitaar spelen, maar ook om beter te leren spelen. Je kunt de methode ook gebruiken als je les geeft aan anderen.

Wat vind je in dit boek?

- Informatie over de gitaar en spullen die je nodig hebt
- Uitleg over hoe je de gitaar kunt stemmen
- Lessen met oefeningen en christelijke liederen
- De meest gebruikte akkoorden om liederen te spelen
- Verschillende ritmes
- Verschillende spelmanieren, zoals slaggitaar, fingerpicking en tabs

Sommige dingen vind je misschien moeilijk, maar doe je best!

Speel elke dag minstens één oefening en één lied, dan zul je zien dat je het heel snel leert.

Als je zin hebt, mag je natuurlijk meer oefenen. 😊

Al vanaf de eerste les leer je akkoorden te spelen, zodat je liederen kunt begeleiden om alleen of samen met anderen te zingen.

Ik hoop dat dit alles ervoor zal zorgen dat je met het snarenspeel en met het zingen God kunt loven. De gitaar is daar een prachtig instrument voor!

Ik wens je veel speelplezier toe!

Laurine Jansen

Uitleg over de lesmethode

Wat is het doel?

In deze lesmethode leer je het spelen van akkoorden om liederen te begeleiden.

Voorbeelden van liedbundels met christelijke liederen:

- Op Toonhoogte
- (gele) Zangbundel
- E&R-bundels
- Psalmen met akkoorden

Voorbeelden van liedbundels met kinderliedjes:

- Alle liedjes met een hoepeltje erom
- Eigen-wijs
- Kleuter-wijs

Wat voor liederen staan in deze lesmethode?

Je ziet dat in dit boek soms dezelfde liederen worden gebruikt, maar dan op een andere toonhoogte.

Dit boek is een lesboek, geen liedbundel. Bij elke les staat een lied dat bij de oefeningen past.

Gebruik naast het boek ook een liedbundel die jij wilt. Zoek zelf liederen die jij kunt spelen óf vraag aan je leraar wat je kunt spelen.

Je vindt in deze lesmethode steeds voorbeelden van liederen uit Op Toonhoogte 2015 die je op dat moment kunt spelen.

Wie kan deze lesmethode gebruiken?

Deze lesmethode is het meest geschikt voor jongeren en volwassenen.

Ben je jonger dan 12? Dan is de tekst soms een beetje moeilijk, maar een leraar kan je helpen. De liederen en oefeningen kun je wel heel goed gebruiken.

Moet je noten kunnen lezen?

Het is niet nodig dat je noten kunt lezen.

Je leert in deze lesmethode het spelen van akkoorden.

Aan het eind van het boek leer je een klein beetje noten en tabs spelen.

Wil je uitgebreid leren om noten te spelen? Dan kun je beter een andere lesmethode gebruiken.

Je ziet bij de liederen wel noten staan. Dat is gedaan voor mensen die wel noten kunnen lezen en voor mensen die mee willen spelen met een ander muziekinstrument.

Hoe vaak moet je oefenen?

Als je veel oefent, kun je vaak beter spelen. Speel elke dag minstens één oefening en een lied.

Aan het begin doen je vingertoppen zeer. Door het oefenen krijg je eelt en doet het niet meer zeer.

Je kunt beter elke dag 5 minuten spelen dan 1 keer per week 30 minuten.

Waar kan ik luistervoorbeelden vinden?

Je kunt luistervoorbeelden vinden via de QR-codes bij de liederen of op de website snarenspeel.muziekpraktijkvivo.nl.

Uitleg over de gitaar

Welke soorten gitaren zijn er?

Als je in een muziekwinkel om je heen kijkt, zie je verschillende soorten gitaren. Er zijn bijvoorbeeld elektrische en akoestische gitaren.

Akoestische gitaren hebben een klankkast die zorgt voor de versterking van het geluid. Je hebt geen extra versterker nodig.

Een elektrische gitaar moet altijd versterkt worden, omdat deze geen klankkast heeft. Hier kunnen heel andere klanken mee gemaakt worden dan met een akoestische gitaar.

Semi-akoestische gitaren kun je spelen zonder én met extra versterker.

In deze lesmethode vind je alleen informatie over akoestische gitaren.

Spaans of Western?

De Spaanse gitaar heeft 6 snaren en klinkt als een harp.

De snaren zijn gemaakt van nylon, bij de laagste 3 snaren is er een metaal draadje omheen gewonden.

De Western gitaar heeft 6 of 12 stalen snaren en klinkt iets feller of harder dan een Spaanse gitaar. De snaren zijn gemaakt van staal.

Wat moet je doen?

Wat voor soort gitaar heb jij?

- Akoestisch of elektrisch?
- Spaans of Western?

Welke onderdelen heeft de gitaar?

Op het plaatje zie je hoe de onderdelen van een Spaanse gitaar heten.

De meeste onderdelen van de Western gitaar zijn hetzelfde, alleen is de vorm soms anders. De hals van de Western gitaar is iets langer en op het bovenblad is een extra slagplaat om de lak te beschermen tegen krassen.

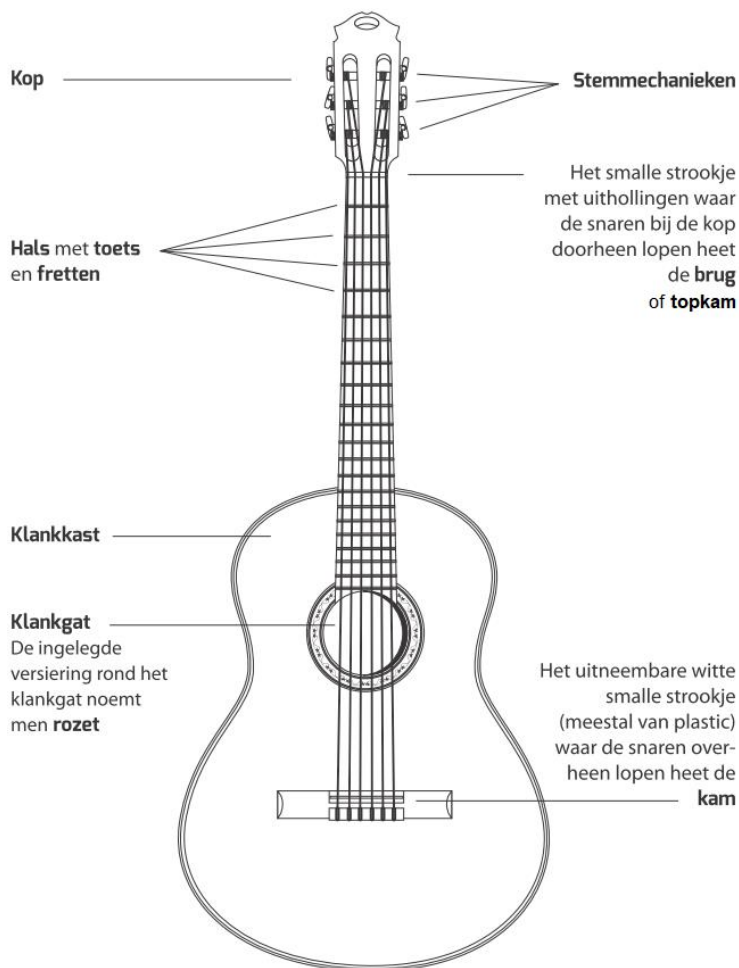
Wat moet je doen?

Bekijk het plaatje en bekijk jouw gitaar. Beantwoord de vragen.

1. Hoeveel fretten heeft jouw gitaar?
2. Wijs voor elke snaar het goede stemmechaniek aan.
3. De snaren moet je aanslaan tussen de kam en het klankgat.
Waar zou jij ze dus aanslaan?

Probeer de stemmechanieken uit door er een klein stukje aan te draaien, bijvoorbeeld zoveel als '5 minuten' op een klok.

Draai niet in 1 keer heel veel, want anders kan de snaar knappen.

Wat heb je nodig?

Gitaarhoes Zorg voor een goede hoes.
De hoes moet beschermen tegen regen, kou en stoten.
Ook is het handig als je hem op je rug kunt dragen.

Snaren Snaren breken soms. Ook worden ze slechter door vocht of door spelen.
Zitten de snaren er al heel lang op? Zet er dan een nieuw setje op.
Je krijgt dan weer een mooi geluid.

Snaren kun je kopen bij een muziekwinkel. Het soort snaren dat je nodig hebt, hangt af van de gitaar die je hebt (Spaans/Western) en welk geluid je wilt krijgen (hard/zacht).
De muziekhandel kan je hier het beste over informeren.

Je kunt snaren heel goed zelf vervangen.
Bekijk een filmpje op internet waarin het voorgedaan wordt.

Stemapparaat Het handigst is een eenvoudig clip-on-stemapparaat.
Deze voelt de trillingen. Je knijpt het apparaat op de kop van de gitaar.
Er zijn ook geavanceerde stemapparaten. Deze hebben meer mogelijkheden, maar zijn ingewikkelder.

Capo In hoofdstuk 46 kun je lezen waar je een capo voor kunt gebruiken.
Als je een Spaanse gitaar hebt, moet je een platte capo (flat).
Als je een Western gitaar hebt, moet je een iets gebogen capo (curved).

Plectrum Je kunt de snaren aanslaan met de vingers of nagels van je rechterhand, maar ook met een plectrum.
De dikte of het materiaal van de plectrum geeft een verschillende klank.

Op een Spaanse gitaar kun je beter niet met een plectrum spelen, anders beschadigt de lak. Op een Western gitaar is daarom de extra slagplaat aangebracht.

Draagband Met een draagband kun je gemakkelijk staand spelen.
Je kunt verschillende soorten draagbanden gebruiken, bijvoorbeeld een waarbij de gitaar om je nek hangt, maar ook een band die achter je rug langs gaat.

1 Het stemmen van de gitaar

Hoe heten de snaren?

Voordat je kunt gaan stemmen, moet je eerst weten hoe elke snaar heet.

Alle snaren van de gitaar hebben een naam.

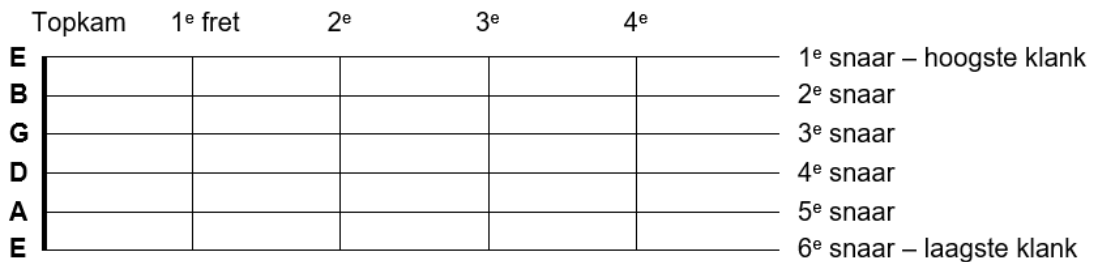
Ze heten van laag naar hoog: E A D G B E.

Je kunt het ook onthouden met één van de volgende zinnen:

'Eet Alle Dagen Grote Borden Erwtensoep'

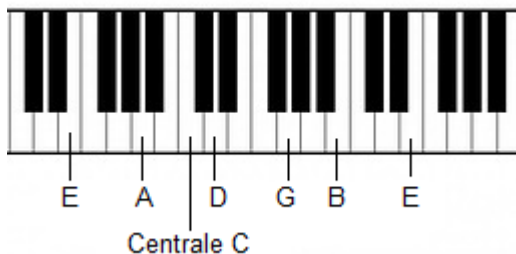
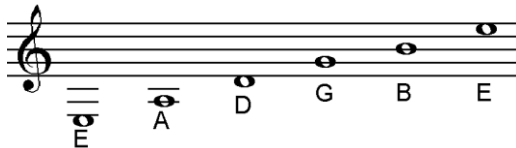
'Een Aap Die Geen Bananen Eet'.

Op het plaatje zie je het eerste deel van de hals en hoe de snaren gestemd zijn:

Wil je de noten op de notenbalk of op een (piano)klavier zien?

Dat zie je in het volgende plaatje.

Waarom moet je stemmen?

Elke gitaar ontstemt. We noemen dat 'vals' of 'niet zuiver'. Het komt door het weer, door de temperatuur, door stoten of doordat iemand eraan gedraaid heeft.

Daarom moet je de snaren steeds stemmen.

Stemmen moet je leren door het te oefenen. Je traint je gehoor en je kunt het steeds sneller.

Wat moet je doen?

Stem je gitaar elke keer voordat je gaat spelen.
Ook tussen het spelen door moet je de gitaar stemmen als je hoort dat hij vals geworden is.

Hoe moet je draaien?

Je maakt een snaar hoger of lager door aan het stemmechaniek te draaien.
Onthoud voor het stemmen: Losser = Lager

Let op: Draai niet te hard of te veel, anders kan de snaar knappen.

Wat moet je doen?

- Stap 1: Houd de gitaar op de goede manier voor je:
de klankkast recht op je benen, de hals schuin naar links
- Stap 2: Houd je linkerhand bij de stemmechanieken en je rechterhand bij de snaren.
- Stap 3: Laat een snaar klinken.
Zoek het stemmechaniek dat bij die snaar hoort.
- Stap 4: Draai voorzichtig aan het stemmechaniek totdat je hoort dat de toon hoger of lager is geworden.

Hoe kun je de gitaar stemmen?

Je kunt de gitaar op verschillende manieren stemmen:

1. met een ander instrument of een opname
2. met een stemapparaat
3. op het gehoor

Met de manieren 1 en 2 kun je je gitaar precies goed stemmen (we noemen dat ‘op concerthoogte’). Je kunt dan met andere instrumenten samenspelen.

Als je alleen met jouw gitaar speelt, hoeft hij niet per se op concerthoogte gestemd te zijn. Wel moeten de snaren onderling de juiste toonafstand hebben.

Je leert nu alleen de manieren 1 en 2. Verderop in dit lesboek leer je ook hoe je moet stemmen op het gehoor.

Stem je gitaar met een ander instrument of een opname

Het is belangrijk dat je op deze manier kunt stemmen.

Als je geen stemapparaat hebt, kun je de gitaar dan wel stemmen.

Als de snaren erg vals zijn, kun je een stemapparaat niet gebruiken.

Door op deze manier te stemmen, train je je muzikale gehoor.

Wat moet je doen?

- Stap 1: Luister naar de toon E van een ander instrument of een opname.
Stap 2: Sla de snaar aan die bij deze toon hoort.
Luister of de toon van de snaar even hoog is.
Stap 3: Draai aan het stemmechaniek tot de snaar precies dezelfde toon heeft als je hoorde van het andere instrument of de opname.
Stap 4: Stem nu ook de snaren A D G B E op deze manier.

Stem je gitaar met het stemapparaat

Een stemapparaat werkt alleen als de snaren al ongeveer goed zijn.
Met een stemapparaat kun je heel precies stemmen.

Wat moet je doen?

- Stap 1: Knijp het stemapparaat op de kop van de gitaar.
- Stap 2: Laat de lage E-snaar horen.
- Stap 3: Kijk op het stemapparaat of de toon van de snaar goed is.
- Stap 4: Draai aan het stemmechaniek dat bij die snaar hoort om de toon hoger of lager te krijgen.

- Stap 5: Stem nu ook de snaren A D G B E op deze manier.

Let op: dit werkt alleen als de toon al ongeveer op de goede hoogte is: als je de toon G moet horen en de snaar klinkt als E, dan zegt het stemapparaat dat de snaar een goede E is, maar jij moest naar een G. Je moet nog 2 tonen hoger voordat de snaar goed is.

2 Een goede houding

Je leert hier rechtshandig gitaar spelen

Ben je linkshandig? Je kunt de snaren er andersom op zetten, maar je kunt dan bijna nooit een gitaar van iemand anders gebruiken.

Heb je nog niets geleerd over gitaar spelen?

Leer dan rechtshandig spelen.

Wat is een goede houding?

- Lichaam:
 - o Houd je rug recht
 - o Houd de gitaar recht voor je: de rug van de gitaar tegen je buik
 - o Houd de hals schuin naar links
- Rechterarm:
 - o De *rechterarm* leg je over de klankkast. Klem de gitaar tegen je lichaam
 - o De *rechterhand* is een beetje gebogen. Bij het aanslaan draait je rechtervuist in de pols
- Rechterhand:
 - o De vingers van de *rechterhand* raken de snaren net boven het klankgat
 - o Je kunt met je duim spelen, met je vingers of met een plectrum
- Linkerarm:
 - o De *linkerarm* steek je gebogen onder de hals
 - o De *pols* houd je ontspannen een beetje bol
 - o De *linkerduim* zet je in het midden van de hals
 - o De *vingers* houd je gebogen en zet je zo veel mogelijk met de topjes op de snaren
 - o Zorg dat je handpalm en vingers geen snaren hinderen

Wat moet je doen?

1. Ga in de goede houding zitten.
2. Houd met je linkerhand de hals vast, zonder de snaren te raken.
3. Strijk met je duim een aantal keer over alle snaren naar beneden.
4. Strijk met je vingers een aantal keer over alle snaren naar beneden.

Wat hoor je voor verschil?

3 Het lezen van een ritme

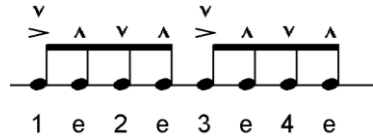
Hoe ziet een ritme eruit?

We schrijven ritmes op met noten en tekens.

De noten laten zien hoe lang iets duurt.

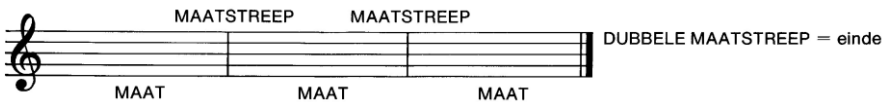
De tekens laten zien of we hard/zacht, omhoog/omlaag moeten slaan.

- v = naar beneden slaan
- ^ = naar boven slaan
- > = accent of klemtoon

Maat en maatstrepen

Een lied is opgedeeld in blokjes van steeds evenveel tellen. Elk blokje noemen we een *maat*. Een maat staat tussen 2 maatstrepen in.

Maatsoorten

Hoeveel tellen er in een maat zijn, noemen we *maatsoort*.

Er zijn verschillende maatsoorten. De eerste die je leert is de 4/4-maat.

Je spreekt het uit als 'vier-kwarts-maat'.

De 4/4-maat ziet er zó uit.

- $\frac{4}{4}$ Het bovenste getal geeft aan hoeveel tellen elke maat duurt: 4 tellen
- $\frac{4}{4}$ Het onderste getal geeft aan welke noot 1 tel is: de $\frac{1}{4}$ -noot

Kwartnoot

Een $\frac{1}{4}$ -noot (kwartnoot) is een zwart bolletje met een stok
In de 4/4-maat duurt de kwartnoot 1 tel.

4 Het eerste ritme: de 4/4-maat

Hoe speel je een 4/4-maat? De enkele slag

Het eerste ritme voor een 4/4-maat dat je leert, is de enkele slag.

Je slaat in één maat 4 keer van boven naar beneden.

Tel 1 van de maat krijgt een accent. Je slaat die dus harder aan dan de andere tellen.

Je speelt het hele lied hetzelfde ritme: het ritme van de gitaar kan anders zijn dan het ritme van het lied.

Je speelt steeds 4 keer in 1 maat:

- als er minder woorden in een maat staan, speel je een paar keer per woord
- als er méér woorden in een maat staan, speel je bij sommige woorden niet

Je stopt na de laatste maat op de volgende 1.

Wat moet je doen?

Je speelt hier nog geen akkoord.

Houd je pols bol.

Zet je linkerduim in het midden van de hals.

Je hoeft nog geen snaren in te duwen.

Speel de volgende oefening en tel hardop mee.

Zing na de oefening het lied 'Shalom chaverim'.

(hardop tellen)

1 2 3 4 | 1 2 3 4 | 1 2 3 4 |

voe- ten ve- gen, voe- ten ve- gen

Shalom Chaverim

Speel alleen de snaren G B E.

x x x 0 0 0

1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

Sha - lom cha - ve - rim, Sha - lom cha - ve - rim, sha -

1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

lom, sha - lom! Le - hi - tra - oth, le -

1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1

hi - tra - oth, sha - lom, sha - lom.

Vertaling: Vrede vrienden, tot weerziens!

5 Het gebruiken van je linkerhand

We spelen akkoorden

Je kunt op een gitaar losse tonen spelen of akkoorden.

Met tonen kun je een melodie laten horen.

Met akkoorden kun je een lied begeleiden.

In dit boek leer je het spelen van akkoorden.

Een akkoord is een vast groepje van tonen die bij elkaar horen.

Je speelt ze tegelijk of kort na elkaar.

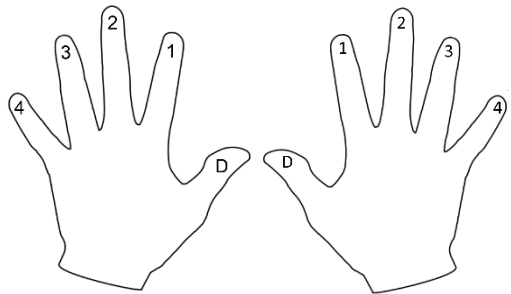
Akkoorden staan in de muziek meestal als letters boven de notenbalk.

Je speelt het akkoord zo lang totdat er een ander akkoord staat.

De vingers hebben een nummer

In dit boek zie je een bepaalde vingerzetting. Soms zie je in een ander boek een andere vingerzetting, want er zijn variaties mogelijk.

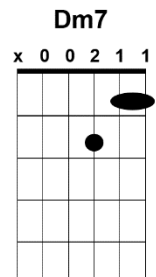
- D = duim
- 1 = wijsvinger
- 2 = middelvinger
- 3 = ringvinger
- 4 = pink

Hoe lees je een akkoord?

Bij de akkoorden staan de volgende tekens:

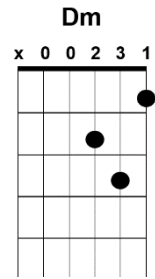
- 0 = open snaar, spelen zonder in te duwen
- 1234 = vinger waarmee je de snaar moet induwen
- x = snaar niet laten klinken
- = plek waar je een vinger moet zetten
- = barré-greep, één vinger op meer snaren tegelijk

6 Het Dm-akkoord

Het Dm-akkoord spreek je uit als D-mineurakkoord.
Het klinkt een beetje treurig.

Je maakt het akkoord met de vingers 1, 2 en 3 van je linkerhand.
De lage E-snaar mag je bij dit akkoord niet laten klinken.

Wat moet je doen?

Oefening 1

Speel de volgende oefening:

Oefening 2

Controleer jezelf:

- Gebruik je het topje van je vingers?
- Zijn je vingers iets gebogen?

Shalom Chaverim

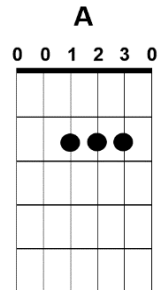

Dm

7 Het A-akkoord

Het A-akkoord klinkt vrolijk.
Je mag alle snaren spelen.

Je maakt het akkoord met de vingers 1, 2 en 3 van je linkerhand.
Probeer je vingers zo dicht mogelijk vóór de fret te zetten, maar in ieder geval in het goede vak.

Wat moet je doen?

Speel de volgende oefening:

Vader Jakob

Je kunt het lied Vader Jakob spelen met alleen het A-akkoord.

Wat moet je doen?

Speel altijd even snel:

- als er lange tonen zijn speel je op 1 lettergreep 2 keer (bijvoorbeeld bij het woord 'nog')
- als er korte tonen zijn speel je niet op alle lettergrepen (bijvoorbeeld bij 'alle klokken').

Speel de oefening als intro en meteen daarna het lied.

Va - der Ja - kob, va - der Ja - kob, slaapt gij nog, slaapt gij nog?

Al - le klok - ken lui - den, al - le klok - ken lui - den. Bim bam bom, bim bam bom.

8 Akkoorden afwisselen: de toonsoort D-mineur

De akkoorden Dm en A passen bij elkaar. Ze horen allebei bij de toonsoort D-mineur. Een toonsoort is een groep van akkoorden die bij elkaar horen. Elk lied speel je in een toonsoort, het heeft dus akkoorden die bij elkaar passen.

Als een lied in de toonsoort D-mineur staat, begint én eindigt het lied vrijwel altijd met Dm.

Wat moet je doen?

Speel elke oefening zo:

- Speel elk akkoord eerst 8x.
- Gaat dat goed? Speel dan elk akkoord 6x.

Bij deze oefening blijft de middelvinger staan.

||: || Dit zijn herhalingstekens. Het stuk ertussen moet je herhalen.

King of kings

Dm A Dm

King of kings and Lord of lords. Glo - ry, hal - le - lu - ja.

A Dm

Je - sus, Prince of peace. Glo - ry, hal - le - lu - ja.

A Dm

Je - sus, Prince of peace. Glo - ry, hal - le - lu - ja.

Klein klein kindje

Dit lied staat in Op Toonhoogte met veel moeilijke akkoorden.

Het kan ook met alleen Dm en A.

De maatsoort heb je nog niet geleerd, maar als je het lied kent, kun je het misschien al wel spelen.

Klein klein kind- je, je le- ven loopt ge- vaar. Ik
maak een bie- zen mand- je en mor- gen is het klaar.

Kinderliedjes

Probeer ook eens uit je hoofd de volgende kinderliedjes te spelen.

Begin met de Dm. Klinkt die niet mooi meer? Dan verander je naar de A, enzovoort.

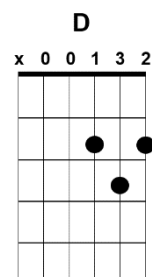
In het bos

Storm op zee

Fietsie foetsie

'k Ving vandaag een grote mug

9 Het D-akkoord

Het D-akkoord heet eigenlijk D-majeurakkoord. Het klinkt vrolijk.
Let op dat je de lage E-snaar niet speelt.
De toon E past namelijk niet bij dit akkoord.

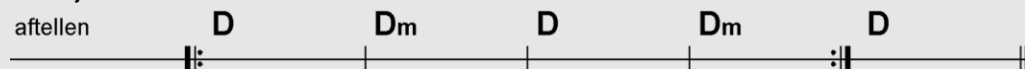
Wat moet je doen?

Speel elke oefening zo: 8x 6x 4x 3x 2x 1x.

Oefening 1

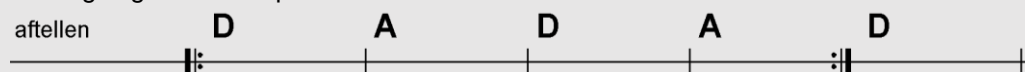
De ringvinger blijft staan.

Hoor je het verschil tussen D en Dm?

Oefening 2

De ringvinger schuift op.

Laat ons met elkander

D **A** **D**

Laat ons met el - kan - der, laat ons met el - kan - der zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer'.

A **D**

Laat ons dat te - za - men doen: zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer'.

A **D**

Zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer', zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer',

A **D**

zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer', zin - gen, prij - zen, lo - ven de Heer'.

Liederen uit Op Toonhoogte

Je kunt nu de volgende liederen spelen uit Op Toonhoogte.
Als er A7 staat, mag je A spelen.

- 509 Hij heeft de hele wereld in Zijn hand
- 541 Mijn God is zo groot